

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย
ที่ สค ๑๒๙ /๒๕๕๑

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
เกี่ยวกับการร้องเรียน

ผู้อุทธรณ์ : นางวชิราภรณ์ [REDACTED]
หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ : สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

อุทธรณ์เรื่องนี้ได้ความว่า นางวชิราภรณ์ [REDACTED] ผู้อุทธรณ์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง [REDACTED] มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการร้องเรียนเพื่อนำไปประกอบการชี้แจงและดำเนินคดีทางศาล จำนวน ๓ รายการ ได้แก่

รายการที่ ๑ สำเนาหนังสือสำนักงานการศึกษา ลับ ที่ กท ๐๘๐๒/๑๗๒ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ เรื่องขอให้ตรวจสอบข้อเท็จจริง (ตามหนังสือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ที่ ตผ ๐๐๑๖/๕๑๑๘ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๗)

รายการที่ ๒ สำเนาร้องเรียนที่อ้างว่าเป็นของนาย [REDACTED] ซึ่งคัดค้านการขอปรับปรุงกำหนดตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนเกณฑ์คุณภาพว่านางวชิราภรณ์ฯ มีคุณสมบัติไม่เหมาะสม

รายการที่ ๓ สำเนาร้องเรียนเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวัน และเรื่องให้ผู้ปกครองจองแบบฝึกหัด

สำนักงานศึกษามีหนังสือลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๑ ปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๒ และรายการที่ ๓ เนื่องจากเป็นเอกสารลับของทางราชการที่มีการระบุชื่อผู้ร้องเรียน การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ จะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด และเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้

หน้า ๑ ใน ๕ หน้า

คำวินิจฉัย ที่ สค ๑๒๙ /๒๕๕๑

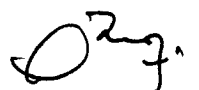
ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๒)(๔)และ(๖) การนำเอกสารการร้องเรียนซึ่งผู้ร้องเรียนไม่ได้ประสงค์ให้มีการเปิดเผยโดยเฉพาะการนำไปใช้ในการดำเนินคดีทางศาลย่อมทำให้ผู้ร้องเรียนเกิดความไม่ปลอดภัย การที่ผู้ร้องเรียนมีหนังสือร้องเรียนเพื่อให้เกิดการตรวจสอบซึ่งทางราชการจะต้องให้ความคุ้มครองผู้ร้องเรียนตามมติคณะรัฐมนตรี หากผู้ร้องเรียนไม่ได้รับความคุ้มครองก็จะมีผู้ใดกล้าร้องเรียนเปิดเผยข้อมูล และการร้องเรียนก็จะไม่ปรากฏชื่อผู้ร้องเรียน การร้องเรียนก็เป็นเพียงบัตรสนเท่ห์ที่ไม่เข้าข่ายรับไว้พิจารณาอันจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ สำนักงานการศึกษาได้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๑ ให้ผู้อุทธรณ์ทราบแล้ว

ผู้อุทธรณ์จึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๑ ถึงคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายได้พิจารณาคำอุทธรณ์ คำชี้แจงด้วยวาจาของผู้อุทธรณ์ และเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ข้อเท็จจริงได้ความว่าเมื่อครั้งที่ผู้อุทธรณ์รับราชการตำแหน่ง [REDACTED] ได้มีผู้ร้องเรียนต่อสำนักงานการศึกษากล่าวหาว่าผู้อุทธรณ์ทุจริตเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวันและเรื่องให้ผู้ปกครองจองแบบฝึกหัด และในระหว่างที่ผู้อุทธรณ์ทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนตำแหน่ง ได้มีผู้ร้องเรียนว่าผู้อุทธรณ์มีคุณสมบัติไม่เหมาะสม หลังจากนั้นผู้อุทธรณ์จึงขอข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์นี้

ในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการฯ สำนักงานศึกษามีหนังสือชี้แจงสรุปได้ว่า ข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๒ และรายการที่ ๓ เป็นเอกสารที่ระบุชื่อผู้ร้องเรียนซึ่งเป็นเอกสารที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๒)(๔) และ (๖) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ จะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด และเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น การที่มีผู้ร้องเรียนผู้อุทธรณ์ก็เพื่อให้เกิดกระบวนการตรวจสอบซึ่งทางราชการจะต้องให้ความคุ้มครองในด้านความปลอดภัยในชีวิต หากไม่ได้รับความคุ้มครองก็จะมีบุคคลใดกล้าร้องเรียนหรือเปิดเผยข้อมูลอันจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ เพราะหากการร้องเรียนไม่ปรากฏชื่อผู้ร้องเรียน การร้องเรียนนั้นจะเป็นเพียงบัตรสนเท่ห์ที่ขาดความเชื่อถือและเข้าข่ายไม่ต้องรับพิจารณา การเปิดเผยข้อมูลการร้องเรียนเพื่อนำไปฟ้องร้องดำเนินคดีย่อมทำให้ผู้ร้องเรียนเกิดความไม่ปลอดภัย รวมทั้งเจตนา

คำวินิจฉัย ที่ สค ๑๒๙ /๒๕๕๑

ของผู้ร้องเรียนก็คงไม่ต้องการให้ทางราชการนำเอกสารการร้องเรียนของตนไปเปิดเผยอันจะทำให้เกิดการฟ้องร้องผู้ร้องเรียน นอกจากนี้ผู้ร้องเรียนยังได้รับความคุ้มครองตามมติคณะรัฐมนตรีให้ปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับผู้ร้องเรียน ตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๖/ว๒๑๘ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๑

ส่วนผู้อุทธรณ์ชี้แจงด้วยวาจาสรุปว่า เมื่อครั้งผู้อุทธรณ์รับราชการตำแหน่ง [REDACTED] ได้เสนอผู้อำนวยการเขตสวนหลวงตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย นาย [REDACTED] ซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาในขณะนั้น เนื่องจากแสดงกริยาก้าวร้าว ดุหมั่นผู้บังคับบัญชา และไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของข้าราชการครูที่ดี ขัดคำสั่ง ข่มขู่ผู้บังคับบัญชา และพูดจาไม่สุภาพ ทำให้เกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติหน้าที่ครูที่ดี ต่อมาสำนักงานเขตสวนหลวงได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัยนายเดิมศักดิ์ฯ โดยตัดเงินเดือนร้อยละห้าเป็นเวลาหนึ่งเดือน หลังจากนั้นนาย [REDACTED] ได้เป็นโจทก์ฟ้องผู้อุทธรณ์ฐานหมิ่นประมาทซึ่งศาลอาญาและศาลอุทธรณ์ได้พิพากษายกฟ้องโจทก์ นอกจากนี้นาย [REDACTED] ยังได้ทำหนังสือร้องเรียนกล่าวหาว่าผู้อุทธรณ์ทุจริตเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวันและเรื่องให้ผู้ปกครองจองแบบฝึกหัดต่อคณะกรรมการป.ป.ช. สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร และในระหว่างที่ผู้อุทธรณ์ทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนตำแหน่ง นาย [REDACTED] ได้ร้องเรียนต่อสำนักงานการศึกษาว่าผู้อุทธรณ์มีคุณสมบัติไม่เหมาะสม ทั้งนี้ สำนักงานการศึกษาได้มีคำสั่งให้ยุติเรื่องร้องเรียนของนายเดิมศักดิ์ฯ ทั้งหมด ผู้อุทธรณ์จึงต้องการข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์เพื่อนำไปใช้ปกป้องประโยชน์ได้เสียของตนต่อไป

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารตามคำขอรายการที่ ๑ สำนักงานการศึกษาได้เปิดเผยแก่ผู้อุทธรณ์แล้วจึงไม่มีข้อที่ต้องพิจารณาต่อไป กรณีเป็นอันยุติ ส่วนข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๒ และรายการที่ ๓ เป็นเอกสารเกี่ยวกับการร้องเรียนผู้อุทธรณ์ซึ่งสำนักงานการศึกษาได้ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงและสั่งให้ยุติเรื่องแล้ว ประกอบกับผู้อุทธรณ์ได้รับการแต่งตั้งโยกย้ายไปรับราชการที่อื่นและไม่ได้เกี่ยวข้องกับบังคับบัญชาในหน่วยงานเดิมแล้ว ดังนั้นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์จึงไม่น่าจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ และไม่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ตามนัยมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ อย่างไรก็ดีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการร้องเรียนนั้นผู้ร้องเรียนย่อมไม่ประสงค์ให้หน่วยงานของรัฐนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น ตามนัยมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ ให้

คำวินิจฉัย ที่ สค ๑๒๙ /๒๕๕๑

หน่วยงานคุ้มครองผู้ร้องเรียนมิให้ต้องรับภัยหรือความไม่ชอบธรรมซึ่งอาจเนื่องมาจากการร้องเรียน แต่ก็ไม่ตัดอำนาจคณะกรรมการฯ ที่จะวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ และเนื่องจากผู้อุทธรณ์เป็นผู้ถูกร้องเรียนจึงมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องโดยตรงควรมีโอกาสได้ทราบข้อมูลข่าวสารเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปกป้องสิทธิของตน เมื่อพิจารณาถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้วเห็นว่า กรณีนี้ควรให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้อุทธรณ์ซึ่งเป็นข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่เพื่อรักษาประโยชน์ของทางราชการ แม้การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอาจกระทบต่อผู้ทำหน้าที่ร้องเรียนบ้าง แต่การร้องเรียนผู้อื่นนั้นผู้ร้องเรียนต้องมีความรับผิดชอบโดยต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงให้รอบคอบมิใช่กล่าวหาลอยๆ โดยปราศจากหลักฐานเพื่อกลั่นแกล้งผู้อื่น แต่ทั้งนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ร้องเรียนมิให้ต้องรับภัยหรือความไม่ชอบธรรมซึ่งอาจเนื่องมาจากการร้องเรียน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๑ จึงเห็นสมควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อุทธรณ์ได้โดยปกปิดชื่อหรือข้อความอื่นใดที่จะทำให้ทราบว่าบุคคลใดเป็นผู้ร้องเรียน

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย จึงมีคำวินิจฉัยให้สำนักการศึกษาเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์แก่ผู้อุทธรณ์โดยปกปิดชื่อหรือข้อความอื่นใดที่จะทำให้ทราบว่าบุคคลใดเป็นผู้ร้องเรียน ทั้งนี้ การปกปิดข้อความดังกล่าวต้องกระทำเท่าที่จำเป็นเพื่อไม่ให้รู้ว่าบุคคลใดเป็นผู้ให้ถ้อยคำแต่ต้องไม่กระทบกระเทือนถึงเนื้อความของการให้ถ้อยคำนั้น

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

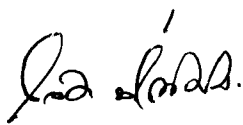
หัวหน้าคณะที่ ๔

พลเอก กรรมการ
(วิสิท บุญยะวัฒน์)

(นายจาง เณลิมนัตร์)

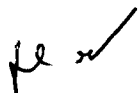
กรรมการ

คำวินิจฉัย ที่ สค ๑๒๙ /๒๕๕๑

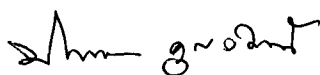
(ศาสตราจารย์พิเศษ เวิร์ด น้าเฉลิม)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ มন্ত্রী รูปสุวรรณ)

กรรมการ

(นางมัลลิกา คุณวัฒน์)

กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๑